

Posudek rigorózní práce

Název rigorózní práce:

METODIKA VYŠETŘOVÁNÍ TRESTNÉ ČINNOSTI MLÁDEŽE - TRESTNĚPRÁVNÍ A KRIMINALISTICKÉ ASPEKTY

Autorka práce:

Mgr. Eliška Zárubová

Oponent práce:

Doc. JUDr. Mgr. František Vavera, Ph.D., LL.M.
katedra trestního práva, Fakulty právnické ZČÚ v Plzni

Obsah práce:

Práce je v rozsahu 256 stran (práce neobsahuje přílohy). Práce je rozdělena do 3 větších (věcných) kapitol, a to následovně:

1. Pachatel.
2. Právní úprava a opatření ukládaná mládeži.
3. Metodika vyšetřování trestné činnosti mládeže.

Práce má od strany 180 bohatou přílohu.

V práci nejsou absentovány ani formální kapitoly (úvod, závěr aj.), a práce je členěna vhodně do podkapitol. Autorka se vhodně zabývá jednotlivými trestnými činy dané oblasti.

Hlavní kapitola je právě ta třetí, věcná. Podle autorky se věnuje metodice vyšetřování trestné činnosti mládeže, přičemž kapitolu jsem pojala ze širšího a komplexnějšího hlediska. Nejprve zde rozebírá zásady přístupu k mládeži, jelikož jak je známo, ve vztahu k dětem a mladistvým je nezbytné zachovávat speciální přístup. Následně představuje autorka jednotlivé komponenty metodiky vyšetřování trestné činnosti mládeže a dále provádí rozsáhlou charakteristiku trestné činnosti mládeže. Z každé hlavy zvláštní části zákona č. 40/2009 Sb. jsou vybrány ty dané trestné činy, kterých se mládež dopouští v této kategorii nejčastěji a na základě studia trestních spisů a poznatků z praxe jsou tato dané jednání blíže charakterizována, přičemž poté je v příloze ke každému takto zvolenému provinění (činu jinak trestnému) uvedla příklady z praxe.

Z daného pohledu je zjevné, že autorka převážnou část práce popisuje teoretické, ale i praktické zkušenosti v rámci „trestné činnosti mládeže“, v rámci trestního řízení. Jedná se dnes snad o „klasický“ institut trestního práva procesního (součástí právního řádu), který je v současné době dosti popsán (např. v podrobných komentářích k trestnímu řádu či k policejnímu právu), ale i podrobných učebnicích a dá se říci v praxi využíván (i když v řadě případů rozdílně, což je silné negativum).

Autorka práce si stanovila základní cíl práce:

Komplexně rozebrat trestnou činnost mládeže a metodiku vyšetřování trestné činnosti mládeže, a to se zaměřením na osobu pachatele. Práce má vytvořit ucelený materiál,

který obsahuje veškeré aspekty trestné činnosti mládeže, a to jak v přípravném řízení, tak v řízení před soudem.

Cílem této rigorózní práce je tedy podle autorky nejen teoretické pojednání, ale i zdroje poznání pro právní praxi. Rigorosantka se zaměřila na konkrétní v rámci metodiky vyšetřování, což si připravovala i v rámci svého studia na celoživotním vzdělávání. Práce je velice komplexní a používá rigorosantka přesných termínů, jak z trestního práva, tak též kriminalistiky.

V neposlední řadě v práci jsou podrobně popsány metody, využité při sepisu práce.

Náročnost zadání, naplnění cílů práce:

Zadání práce si autorka vybrala sama, a vytvořila ucelenou práci v rámci celoživotního vzdělávání na fakultě. Samotné zadání práce, tedy rozsah práce a cíle práce jsou dosti široké a obsáhlé (celkově z pohledu mládeže). Z pohledu samotné práce je zaměření přímo na metodiku vyšetřování dané trestné činnosti (což není moc do současné doby publikováno).

Autorka práce si stanovila dosti specifický cíl, tedy spíše popisný cíl, kdy výsledky v rámci rigorózní práce jsou konkrétní a specifické. Práce naplňuje zadání, a stanovené cíle

Je naprosto patrné, že autorka práce se obecně v tématu práce orientuje a je schopna popisovat danou oblast.

Věcná stránka práce:

Samotná práce nevykazuje věcné chyby, autorka podrobně popisuje z hlediska trestního práva, kriminalistiky, ale i kriminologie danou trestnou činnost a samotnou metodiku.

Jako další silné pozitivum lze uvést obsáhlou přílohu.

Formální úroveň práce:

Práce naplňuje formální úroveň (práce je v optimálním rozsahu). Dále citace použité literatury a zejména citace právních předpisů jsou přesné.

Hodnocení práce:

Samotná práce je sourodá, je systémově rozčleněna. Autorka se zaměřuje na konkrétní (individuálnost). Práce je optimální v hlediska předloženého textu.

Práce je v tomto ohledu vhodně strukturovaná, z hlediska věcné materie je přesná a dostatečná. Argumentačně je na velké výši a naplňuje plně požadavky na rigorózní práci. Doporučuji práci k obhajobě.

V Praze dne 18. 9. 2020

František Vávera

Západočeská univerzita v Plzni
Právnická fakulta – katedra trestního práva

Posudek oponenta na rigorózní práci Mgr. Elišky Zárubové

Metodika vyšetřování trestné činnosti mládeže – trestněprávní a kriminalistické aspekty

1) Zaměření RP a její základní koncepce

Autorka zvolila samostatné téma schválené katedrou trestního práva. Jedná se o velmi zajímavou a aktuální problematiku, která je však odbornou literaturou neprávem opomíjená. Její rigorózní práce měla být věnována rozboru jednotlivých metodik vyšetřování trestné činnosti mládeže s aspekty trestněprávními a kriminalistickými. V tomto ohledu práce bohužel odpovídá svému zadání pouze částečně-viz. níže., autorka zásadním způsobem vybočuje z tématu, což práci staví na samou hranici přijatelnosti.

2) Použité metody a způsob zpracování zvolené problematiky

Základními metodami použitými při zpracování práce jsou metody analytická, syntetická, kompilativní a komparativní. Autorka se převážně zaměřila pouze na stručný popis celé řady vzájemně se prolínajících hmotněprávních i procesněprávních institutů trestního práva mladistvých, když samotnému tématu se pouze povrchně věnuje v kapitole páté. V komparativních pasážích pak provádí velmi stručné srovnání se slovenskou právní úpravou. Hlubší analytický rozbor vybraných otázek chybí, samotná analýza posuzovaných otázek je v závislosti na vybrané judikatuře a literárních pramenech provedena bohužel pouze povrchně. Práce není příliš čtivá, nemá logickou strukturu, když se bez logických návazností různě střídají otázky hmotněprávní s procesními, je však pečlivě zpracována, jazyk diplomové práce je kultivovaný, bez závad je i formální stránka práce. Autorka nepochybně věnovala práci značné úsilí, bohužel zvolený způsob zpracování nemohl vést k úspěšnějšímu výsledku. Kontrolou plagiátorství kvalifikačních prací nebyla zjištěna žádná významná shoda.

3) Zvolená systematika práce

RP má rozsah 155 stran, obsahuje bohatý seznam použité literatury, cizojazyčné resumé a celou řadu zajímavých příloh. Autorka problematiku ne příliš přehledně dělí do pěti základních kapitol a závěr. Po úvodu se autorka věnuje osobě pachatele, následuje nástin právní úpravy v ČR a na Slovensku, v kapitole 4.3 a jejích podkapitolách přechází autorka od řízení před soudem po popis jednotlivých opatření ukládaných mladistvým. Těžiště práce je obsaženo v kapitole páté, konečně věnované samotnému tématu –

metodice vyšetřování trestné činnosti mládeže. Analýza vybrané problematiky se zdařile vyvíjela až k podkapitole 5.11.3. Následující pasáže věnované rozboru metodik vyšetřování vybraných trestných činů nejsou již tolik zdařilé, kriminalistickým aspektům, které bych zde očekával nevěnuje autorka téměř žádnou pozornost, výklad je zaměřen spíše na kriminologické aspekty. I v této páté kapitole autorka provádí velmi stručné srovnání se slovenskou právní úpravou. Autorčin výklad zkoumané problematiky je pouze popisný a velmi povrchní, byť srozumitelný, autorka pouze v omezené míře využívá odborné literatury a judikatury k tomuto tématu. Přestože práce není originálním dílem, prokazuje schopnost autorky relativně dobře pracovat s odbornou literaturou a judikaturou, která je k danému tématu k dispozici. Bohužel postrádám podrobnější úvahy de lege ferenda, které by prokazovaly schopnost autorky generalizovat získané poznatky a vyvodit z nich odpovídající závěry a doporučení.

4) Nedostatky a problémy práce

Zásadním problémem předložené práce je širě, v jaké se autorka rozhodla problematiku zpracovat. Autorka si se svým cílem, již nesprávně vymezeným na str. 4, nedokázala poradit, což vyústilo v rozsáhlé vybočení z vlastního tématu práce. Práce je tak nesourodou směsí ohromného množství hmotněprávních a procesněprávních pojmů či institutů, které se zvoleným tématem sice vzdáleně souvisí, ale k podrobné analýze metodiky vyšetřování trestné činnosti mládeže nijak nepřispívají. Pro čtenáře je práce z tohoto důvodu až příliš popisná a nejde do hloubky problémů, které by toto téma nepochybně nabízelo. Autorka zřejmě nepochopila, co je účelem rigorózní práce. RP by již měla být vědeckým dílem, které je zaměřeno na analýzu a následný návrh řešení buď problematických teoretických otázek trestního práva hmotného či procesního nebo problémů aplikační praxe. Téma by tak mělo být velmi úzce zaměřeno, což by autorčino i bylo, pokud by se autorka věnovala např. rozdílům či specifickým v metodice vyšetřování jednotlivých trestných činů u dospělých a mladistvých pachatelů. Od tohoto tématu bych očekával podstatně větší pozornost autorky věnovanou kriminalistickým otázkám, které již samotný název RP evokuje a v práci bohužel jejich detailnější rozbor chybí.

5) Celkové zhodnocení práce

Předložená práce svým rozsahem, koncepcí a způsobem zpracování ještě splňuje požadavky kladené na rigorózní práci, avšak je na samé hraně přijatelnosti. Vzhledem k shora uvedenému ji doporučuji k ústní obhajobě, avšak k úspěšné obhajobě bude zapotřebí pouze nadstandardní přesvědčivý výkon.

V Plzni dne 3. 11. 2020

JUDr. Petr Kybic, Ph.D.